

ludnosci/informacja-o-rozmiarach-i-kierunkach-emigracji-z-polski-w-latach-20042015,2,9.html [dostęp: 05.09.2016].

3. Lee E., A Theory of migration, „Demography” 1966, Vol. 3, ss. 47-57.
4. Richmond A., Immigration and Structural Change: The Canadian Experience 1992, 1971-1986, International Migration Review 26(4), ss. 1200-1221.
5. Sakson Z., Portret współczesnych polskich emigrantek osiedlających się w rejonie metropolii chicagowskiej, w: K. Slany (red.), Migracje kobiet. Perspektywa wielowymiarowa, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008, ss. 305-320.
6. Stalker P., The No-nonsense Guide to International Migration, Versa, London 2001.
7. Szast M., W Irlandii wygodniej, ale w Polsce lepiej: kapitał społeczno-kulturowy i ocena sytuacji życiowej polskich migrantów w Irlandii, Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL, Kraków 2017.
8. Zientara P., Międzynarodowe migracje o charakterze ekonomicznym: przyczyny, mechanizmy, konsekwencje, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2012.

УДК 329.378

Таран З.М.

Полтавський державний медичний університет,

Полтава, Україна

ЕТНОПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стаття присвячена етнопсихологічним аспектам у навчанні іноземної мови. Досліджується лінгвокраїнознавчий принцип навчання, який передбачає вивчення соціокультурних елементів як основи комунікаційного процесу, оскільки саме вони є вагомим надбанням людських відносин. Розглядаються національно-психологічні особливості англійців та французів, їх мова, культура, риси характеру та етнічні стереотипи.

Ключові слова: навчання іноземної мови, етнопсихологічні аспекти, ментальність, національний характер, лінгвокраїнознавча та соціолінгвістична компетенції, методи навчання.

The article is devoted to ethnopsychological aspects in foreign language teaching. The article deals with linguistic and Foreign Studies principle of the teaching, which involves the study of socio-cultural elements as well as the basics of the communicative process, because they are significant asset of human relations. National and psychological features are studied of English and French people, their language, culture, traits and ethnic stereotypes.

Key words: Foreign Language Teaching, ethnopsychological aspects, mentality, national character, linguistic and sociolinguistic competencies, teaching methods.

Сучасна методика викладання іноземних мов використовує велику кількість різноманітних інноваційних методів та методик для отримання найкращих результатів у навчанні іноземної мови. Це насамперед комунікаційні та інформаційні технології, які нерозривно пов'язані із застосуванням комп'ютеризованого навчання, сучасні методики комунікативного навчання, методи: «Проектний», «Мікрофон», «Прес», «Навчаючи інших - учуся сам», «Мозковий штурм», «Акваріум» та інші. Але які б методи не використовував викладач, основне його завдання – стимулювати зацікавленість студентів у вивченні іноземної мови, сформувати лінгвокраїнознавчу та соціолінгвістичну

компетенції. Для цього необхідне повне «занурення» у культуру, психологію, традиції, того народу, мова якого вивчається. Взагалі етнопсихологія (від грецького *ethnos* – народ, *psyche* – душа, *logos* – знання) – наука, що вивчає психологічні особливості різних народів і культур, буквально «вивчення народного духу». Національний характер, за словами Отто Біуера, – це поєднання духовних і фізичних рис, які відрізняють одну націю від іншої [5]. Вивчення етнопсихологічних особливостей народів є практичним напрямом і доцільним способом урізноманітнити навчальний процес, покращити вміння та навички студентів не тільки у мовній сфері (навички лексико-граматичні, аудіювання, говоріння, письма і читання), але і у соціальній, творчій. Одним з базових понять етнопсихології є поняття «етносу» чи «етнічної спільності». Уперше термін «етнічна спільність» було введено до наукового обігу в 1957 р. М. М. Чебоксаровим і М. Г. Левінім. Вони вважали, що це поняття є набагато ширшим у порівнянні з поняттям «народ». Кожна нація має свою специфічну культуру, систему знаків, символів, звичаїв і т. ін. У буденній свідомості помітні психологічні відмінності між народами. Так, пунктуальність є цінною якістю для німців і голландців, однак іспанці не надають великого значення цій якості. Стереотипні уявлення про психологічні властивості та культуру різних народів, що поширені у буденній свідомості, завжди мають ціннісний, оцінний характер і усвідомлено та не-усвідомлено співвідносяться з окремими уявленнями про специфіку свого народу і його культури [4].

Виникнення національного характеру зумовлено рядом чинників, серед яких визначають клімат, середовище проживання та історичне минуле нації.

Європа – це красиві і величні країни: Франція, Бельгія, Великобританія, Швейцарія, Люксембург та ін. Історія, мови (англійська, французька) та етнос цих країн до цього часу вражає дослідників.

Європа – це батьківщина багатьох найвидатніших і геніальних людей. Досить згадати такі відомі всім імена, як: Маргарет Тетчер, Вінстон Черчилль, Александер Флемінг, Олівер Кромвель, Річард III, Шарль де Голль, Жерар Депардьє, Ален Делон, Шарль Азнавур, Едіт Піаф, Луї Пастер, Наполеон Бонапарт, Віктор Гюго, Клод Моне, Луї де Фюнес, Жанна Д'Арк, Жюль Верн, Коко Шанель і багато інших знаменитих на весь світ особистостей. Європу можна по праву назвати місцем, де народжуються великі люди. Кожна нація має свої національні характеристики. Англійці, наприклад, знають, що живуть у найбільшій країні, у центрі Європи. Навіть нульовий меридіан проходить саме по їхній території. Характерною особливістю англійського менталітету є прихильність традиціям – багато хто називає цю рису консерватизмом. Дійсно, прагнення зберегти стабільність в усьому: побуті, поведінці, ритуалах та звичаях, що відрізняє англійців від інших народів та робить їх туристично привабливими для усього світу. Інша характерна риса англійців – це відсутність творчого та інтелектуального початку. Англійці художньо не обдаровані. Вони не музичні, як німці чи італійці, живопис і скульптура ніколи не переживали такого розквіту в Англії, як у Франції.

Про ментальність французів можна сказати декілька речей: вони дуже горді, волелюбні, креативні та економні. Вони планують на рік уперед своє дозвілля, відпочинок, похід до театру чи на концерт, виставки, концерти. Жоден француз не має звички прийти додому, ввімкнути телевізор і просидіти так до ночі. У них вечір – це час для родини, сиру та вина або якогось культурного заходу, а там будуть і вино, і сир. Французькі жінки зазвичай ведуть здоровий спосіб життя: вчасно

лягають спати, рано встають, правильно харчуються, адже хочуть добре почуватися й мати гарний вигляд. Французів серед інших етносів виділяє оптимізм, життєрадісність, комунікабельність, відвертість, чутливість, що відображається в усіх сферах життя, в тому числі й у діловому спілкуванні. До національних особливостей французької нації зараховують також високу культуру мислення, любов до радощів життя, гострий розум, дотепність, винахідливість, схильність до яскравих висловлювань. Динамічний темперамент французів зумовлює особливості їхньої поведінки під час спілкування. Отже, для навчання іноземній мові необхідні знання менталітету, культури, своєрідності народу, мова якого вивчається.

Етнічні (національні) стереотипи – формуються як на основі особистого досвіду спілкування із представниками етнічної спільності, так і на основі прочитаних книг (наукових, популярних та ін.), переглянутих відео- і кінофільмів, оповідань про дану національну групу тощо.

Національно-психологічні особливості людей – реально існуючі, активно функціонують і чітко усвідомлювані дослідниками явища суспільної свідомості, мають свої специфічні властивості, своєрідні механізми прояву дуже впливають на поведінку та діяльність людей [1].

У людському суспільстві завжди існувала потреба у глибокому пізнанні етнічних особливостей народів, їхньої поведінки. Ці особливості вивчалися лінгвістами, психологами, істориками, соціологами, економістами та культурологами. Проблема пізнання етнічних особливостей народів, їхнього характеру, психології та поведінки є актуальною і в наш час, оскільки різноманітні аспекти цієї проблеми набули фундаментального значення у вивченні іноземних мов та культур.

У сучасній Франції живуть французи, бретонці, фламандці, німці, баски, корсиканці, гасконці, провансальці та інші етнічні групи. Всі разом вони є представниками однієї нації, оскільки нація – це сукупність громадян країни. Саме тому, викладаючи іноземну мову й розкриваючи лінгвокраїнознавчий аспект, не можна не враховувати етнопсихологічні особливості населення країни, різні етномовні елементи, які насичують мову носіїв та виявляються в багатьох формах: у відмінностях між розмовною та літературною нормою, в усному та писемному мовленні. Загальновідомо, що найпоширенішою та єдиною офіційною мовою на території Франції, згідно зі статтею другою Конституції П'ятої Республіки від четвертого жовтня 1958 року, є французька. Проте мови, якими послуговуються мешканці країни, досить численні. За даними Головного управління французької мови і мов Франції (*Delegation generale a la langue francaise et aux langues de France*) на території країни нараховується 75 мов, з яких 24 – це мови корінного населення європейської частини Франції, а решта – мови іммігрантів. Певний вплив на фонетичні, лексичні та граматичні норми чинять окситанська (цією мовою розмовляють приблизно 1,2 % дорослого населення), лотарінгська франконська (0,22 %), каталанська (5,12 %), лангедокська (1,33 %), гасконська (2,32 %), бретонська (0,87 %), франко-провансальська (2,33 %), пуатвен-сентонжонська (1,86 %), пікардська (1,25 %), корсиканська (6,12 %), ельзаська (2,12 %), баскська (0,25 %) та мова галло (1,25 % дорослого населення) [4]. Усі вищезазначені мови можна розглядати як мовні діалекти, але населення, що вживає в мовній практиці фонетичні, лексичні та морфологічні елементи цих мов, вважає себе представниками певної етнічної групи. Мова французького етносу поширилася далеко за межі Франції до Люксембурга, Монако, Андорри, та в країни Африки

(Сенегал, Малі, Гвінея, Заїр, Конго, Бенін, Бурунді та ін.). Французька мова є однією офіційних і робочих мов ООН. Загальна кількість мовців – близько 80 млн. Літературна французька мова збереглася у Бельгії, Швейцарії та Канаді і має специфічні лексичні особливості. На основі французької мови виникли Креольські мови (в Гаїті, на Антильських і Маскаренських островах). У Нормандії завжди підкреслять, що вони нормандці, а не французи. Бретонці з гордістю зазначають свою етнічну належність. Таким чином, йдеться про етнопсихологічну свідомість населення певного регіону.

До національних особливостей французької нації зараховують також високу культуру мислення, любов до радощів життя, гострий розум, дотепність, винахідливість, схильність до яскравих висловлювань. За словами Р. Льюїса, «французький народ живе в особистому світі, центром якого є Франція. Французи захоплені своєю історією і вважають, що саме їхня країна створила стандарти демократії, справедливості, державних і законотворчих систем, військової стратегії, філософії, науки, сільського господарства, виноградарства, вишуканої кухні та «уміння жити» [2, с. 282].

Пізнання етнічних особливостей народів, їхнього характеру та психології є актуальним і в наш час, оскільки різноманітні аспекти цієї проблеми набули фундаментального значення в динамічних процесах суспільного розвитку. Глибоке розуміння національно-психологічних особливостей особистості, правильна оцінка феноменів міжетнічних відмінностей психіки, їхнього впливу на процеси взаємодії представників різних етносів необхідні для вирішення комплексу задач, які постають перед викладачами іноземних мов. Забезпечити процес становлення національної самосвідомості, сформувати національно-культурні і та лінгвокраїнознавчі компетенції можливо, спираючись на культурну спадщину народу, на вміння розпізнавати та використовувати національно-психологічні особливості.

Отже, аналізуючи деякі етнопсихологічні аспекти англійців та французів, прослідковуємо значний їхній вплив на формування національної мови, що набуло фундаментального значення у навчанні іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Крисько В. Г. Етнопсихологія і міжнаціональні відносини / В. Г. Крисько. – М. : Іспит, 2008. – 175 с.
2. Льюїс, Р. Делові культури в міжнародному бізнесі. От столкновения к взаимопониманию / Р. Льюїс : пер. с англ. — М. : Дело, 1999. — 439 с.
3. Химунина Т.Н. У Великобританії прийнято так (про англійські звичаї), - К., 1984 - 169 с.
4. Бабинцев С.Б. Обычаи и традиции Франции [Электронный ресурс] / С.Б. Бабинцев, К. Копылова. – Режим доступа: <http://guide.travel.ru/france/people/traditions/>
5. Бромлей Ю.В.. Книги онлайн [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.koob.ru/bromley/>

УДК 811.111+121'373.42

Телеки М. М.
Буковинський державний медичний університет,
Чернівці, Україна

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ